

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 44.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Homo regius.

Sibiu, 30 Iunie n.

Domnul Lukács László, fost ministru liberal, a fost primit Duminecă după amiază la orele trei de nou în audiență din partea Maiestății Sale, și sara a plecat la Budapesta, cu însărcinarea primită dela locul preînalt, de a începe negocieri noi cu partidul independenștilor, respective cu fruntașii acestuia, spre a ajunge la înțelegere cu ei cu privire la rezolvarea crizei și la formarea noului cabinet.

Duminecă înainte de amiază a fost primit în lungă audiență la palat și dnul baron Aehrenthal, ministrul comun de externe, din care împrejurare se scoate combinația, că planurile de descurcare ale Coroanei au fost croite în înțelegere cu sfetnicii dela Viena ai Maiestății Sale, deci cu ținerea în vedere a intereselor Austriei și a întregii monarhii, ca putere mare europeană.

Domnul Lukács László a venit deci acum a doua oară la Budapesta, ca homo regius, ca imputernicit al Maiestății Sale, cu misiunea de a stabili o înțelegere cu kossuthiștii, partidul care formează majoritatea parlamentară în dieta țării, cu cari în rândul trecut, tot ca imputernicit al Coroanei, nu a putut să ajungă la nici o înțelegere.

Va ajunge acum? Asta este întrebarea, care preocupă în momentele de față cercurile politice, dela noi și din afară.

Impresie bună nu a făcut asupra kossuthiștilor știrea, că domnul Lukács vine să pertracteze de nou cu ei în chestia descurării, pentru că ei ținneau de terminată misiunea lui Lukács, după ce odată l-au tratat cu refuz. Dar fiindcă vine ca imputernicit al Coroanei, sigur că vor sta de nou de vorbă cu el, și

în cele din urmă pot să ajungă și la înțelegere bună. Pentru că domnul Lukács vine la ei cu nouă propuneri de împăcare. Coroana le oferă lor primirea puterii, adică formarea noului cabinet, sub prezența domnului Kossuth Ferencz, dar sub condițiunile următoare: Trei ministrii să fie rezervate pe seama oamenilor de încredere ai Coroanei, aderenți ai transacției dela 1867, și anume, pe seama următorilor domni: baronul Khuen-Héderváry la interne, Lukács László la finanțe și contele Zichy János pe lângă persoana Maiestății Sale. Programul de muncă al noului guvern să fie compus numai din un singur punct: *votarea legii despre reformele electorale*, din care să fie eliminată ideea pluralității. Parlamentul să mai voteze apoi *necesitățile de stat*, iar toate celelalte chestiuni grave, ca chestiile militare, și chestia băncii, să rămână rezervate pe seama noului parlament, compus pe baza legii electorale ce se va aduce. Cu privire la bancă să se facă declarație în dietă din partea ministrului-prezident, că Coroana recunoaște națiunii ungare dreptul de a-și întemeia o bancă independentă, și tot așa și dreptul de a se apuca de lucrările pregătitoare pentru înființarea băncii.

Atârnă acum dela kossuthiști, să primească, ori să respingă acest plan de aplanare a divergențelor născute între ei și Coroană, plan, despre care se afirmă, că a fost croit cu consentimentul și aprobarea moștenitorului nostru de tron, Arhiducele Francisc Ferdinand? Dacă-l primesc, criza e aplanată și parlamentul ungar poate să-și înceapă de nou activitatea. Dacă nu-l primesc, urmează numirea, fie a lui Lukács László, fie a baronului Khuen-Héderváry, de ministru-prezident, cu însărcinarea de a-și forma cabinetul din elemente estraparlamentare, de

a dizolva dieta și a face alegeri noi, sub lozincă *votului universal*, egal și secret, cu votare pe comune.

Cronica bisericească.

Preotul și păstoriții săi.

(Fine)

Pe de altă parte să ne aducem aminte de cuvintele Domnului Cristos, care la spălarea picioarelor din seara cinei zicea ucenicilor săi: „N'am venit să-mi slujăți voi mie, ci să vă slujesc eu vouă și sufletul să-mi pun răsкупărare pentru mulți”. De aceea cum bine știm din cele ce ni se spun de sfântul evanghelist Ioan (cap. 13), Domnul Cristos a turnat apă în spălătoare, a spălat pe rând picioarele ucenicilor și apoi le-a șters cu fota cu care era înfășurat. După aceea a explicat cu cuvântul cele ce a făcut, zicând: „Cunoașteți ce v'am făcut? Dacă eu Domnul și învățătorul vostru v'am dat pildă, spălând picioarele voastre, apoi cu atâtă mai mult voi sunteți datori a vă spăla unul altuia picioarele voastre!” (Ioan XIII, 6-17).

Și ce oare putem estrage pentru noi ca învățătură? O, putem estrage mult! Căci care este oare misiunea preotului alta, decât a unui adevărat apostol: a fi blând, a suferi în năcăzuri și ispite, a fi pildă vie de supunere, de ascultare și de împlinire cu punctualitate a datoriei sale. A lupta — de e posibil — chiar până la moarte spre a aduce la viață și a converti pe cel răstăcit.

Ca lumea să fie desrobită din păcat, din corupțiune, Cristos a trebuit să se jertfească ca un miel nevinovat.

Vorbele nu au atâtă trecere pentru auditor, cât exemplele, cât faptele. De aceea și sfânta scriptură zice: „Din faptele tale te vei judeca”.

Să căutăm deci a ne da de pildă în toate poporului, a ne feri până și de umbra ce nedespărțit se ține de noi ca: „Ceea ce face dreapta să nu știe stânga”.

Nu mai prin o purtare corectă, prin abnegare, prin exemplu de punctualitate, de corectitudine, putem ajunge a fi stimăți de popor, și vorbele și sfaturile noastre să fie ascultate.

Am avut ocazia să vizitez Moldova. La Buhuș, în Moldova există un renumit

rabin ebru. Rabinul acesta prin virtuțile lui a ajuns la atâtă stimă la ebrei, încât când se afișează prezența lui în fața fiilor lui Israel, aleargă jidovii după el ca după Mesie. În anul 1898 mă aflam în stațiunea balneară dela Lacul Sărat, de lângă Brăila. În timpul acela se afla acolo și rabinul din Buhuș. Venirea lui în Lacul Sărat era știută de toată jidovimea din țara românească. Ceice au fost în vara anului 1898 în Lacul Sărat v'ar putea spune, dacă jidovimea nu trecea peste zeci de mii de indivizi la număr. Era un adevărat pelerinaj.

Des din zori și până în noapte târziu, jidovii sedeau ca oile pe lângă parcul unde era instalat marele rabin. Fiecare ebru se ducea, plângea, își destăina suferințele lui morale, și când eșeau vedeai pe fețele lor o înviore, o reînnoire, o radiere, un zîmbet de speranță. Ce le da, ce le spunea sau ce le făcea rabinul, ei știu. Ceea ce vă pot spune e, că rabinul era foarte cult, foarte diplomat, foarte dibaci și la adevărata sa înălțime de adevărat mandatar al cultului mozaic.

Fața rabinului, după cum spuneau cei ce-l cunosc, e cu greu de văzut. Și știți foloasele câte el atrage ca materie? Nu vă puteți închipui. Eu — drept să vă spun — pismuesc asemenea exemple și nu știu când le-am putea găsi și printre rândurile noastre.

Dar să lăsam pe jidovi și pe rabinii lor, și să ne întoarcem la trecutul nostru național și bisericesc și să vedem dacă cândva și prin rândurile preoților noștri de odinioară am putea afla niscăi urme de vre-o virtute creștinească. Da! Am avut și noi timpuri mari glorioase, când preoții noștri erau la adevărata lor mărime în împlinirea datoriei lor, dela cei mai înalți demnitari ai bisericii până la cei mai umiliți și mai modești preoți ai satelor.

Un biet preot de rând, și acela era bătrânul Daniil Săstru din timpul marelui voevod Stefan-vel-Mare. Viața lui umilă, săracă și retrasă era atât de interesantă pentru lumea de atunci, încât la nevoe Voevozii țării în cumpăna nopții îngenunchiau înaintea subredii ușcioare a colibei lui de sub o răpăștearpă, cum ne spune marele poet Dimitrie Bolintineanu. Și așa cum îi povățuiau preoți, ca Daniil Săstru, ca sfântul Nicodim, ca Popa Stoica Fărcășan, ca episcopul Ilarion din timpul lui Tudor Vladimirescu, și ca Popa

FOIȘOARĂ.

Activitatea literară a Metropolitului Andreiu b. de Șaguna.

(Urmare.) de Gh. Tulbure.

Acest mare sobor, în actele istorice latinești din veacurile trecute, ocură pretutindeni supt numirea de „synodus generalis”, ceea ce este absolut identic cu forul suprem al bisericii calvine din veacurile al XVI și XVII-lea. Identitatea aceasta apare și mai eclatantă — zice autorul — prin faptul, că synodus generalis al Calvinilor încă eră de două feluri: a) constător numai din protopopi și b) din protopopi și din preoți de rând.

Prin urmare după felul alcătuirii, după atribuțiunile de drept, după timpul și locul ținerii lor, săborul cel mare al bisericii românești cu synodus generalis al bisericii calvine din Ardeal erau două instituțiuni identice. Și câtă vreme o instituțiune de forma și atribuțiunile acestui săbor, este străină de dreptul canonic al bisericii ortodoxe și necunoscută la celelalte popoare, aparținătoare bisericii orientale, urmează în mod firesc, că românii din Ardeal au împrumutat-o dela Calvinii.¹⁾ În chipul acesta urmează Grama organizațiunea bisericii greco-orientale alcătuită în senzul statutului organic nu este o urmare a vechii Constituțiuni orientale și sinodale a bisericii române dinainte de unire, ci este un făt al protestantismului, adoptat de Șaguna pentru biserica sa. Aceasta cu atât mai vădit, cu cât soborul mare — care după credința creatorilor statutului or-

ganic ar fi forma primitivă a *sinodului lor diecezan* —, nici n'a existat înainte de epoca calvină sau cel puțin n'avem urme istorice despre existența lui.²⁾

În consecință — zice autorul — metropolitul Șaguna a abuzat de buna credință și neorientarea credincioșilor săi în domeniul canoanelor bisericii ortodoxe, când a introdus în biserica sa sinoadele diecezane și congresele, alcătuite din clerici și mireni, din motivul, că astfel de adunări n'au bază canonică nici în Pravilă, nici în vechia legislațiune a bisericii răsăritene — ci sunt niște *instituțiuni curat protestante*, din apus.

Față cu argumentările lui Vernig și Grama am putea opune părerea fostului profesor de istorie bisericească Dr. Ioan Orisan³⁾ și a lui Grigorie Siluși⁴⁾ și a altor pricepători, cari în scrierile lor consideră „marele sobor” drept o *instituțiune curat canonică*.

Admițând însă, că și părerea acestora din urmă, ca și a contrarilor lor este exagerată, ținem a constată înainte de toate *adevărul real*, că organizațiunea constituțională a bisericii noastre, creată de Șaguna, chiar dacă n'ar fi întemeiată pe articoli speciali din Pravilă, este însă în deplină congruență cu spiritul canoanelor bisericii răsăritene, cu instituțiunile ei primitive, și în general cu tradițiunea istorică-religioasă a poporului nostru românesc.

Șaguna prin urmare n'a săvârșit, prin introducerea elementului mirean în biserică, *nici lucru rău și nici anti-*

canonic, că noi am văzut, cum și în sinoadele apostolești au luat parte activă câți va laici.

Să concedem însă din nou, că supt raportul strict canonic unele dispozițiuni din constituția noastră bisericească sunt *forțate*. Dar și în cazul acesta, ele-și primesc justificarea, dacă ținem samă de *scopul superior, cultural-național*, care l-a avut în vedere genialul metropolit la alcătuirea statutului organic.

Nu se poate tăgădui, că trăinicia și valoarea unei instituțiuni zace în raportul de armonie, în care stă față de *duhul vremii*, în care trăiește.

Biserica, această instituțiune veche, dacă ține să-și realizeze aici pe pământ înaltele ei idealuri dumnezeiești, credem, că nu poate nesocoti acest principiu elementar, decât în paguba sa proprie.

Dacă astăzi, când reacționarismul e cea mai puțin respectată lozincă, biserica ar căuta să se închiză, că într'un zid chinezesc, în străvechile ei forme rigide, de sigur și-ar săpa groapa morții.

Curentul liberal privitor la cărmuirea popoarelor, inaugurat în anul 1848, a pătruns deopotrivă în organizația de stat, ca și în cea bisericească.

În primul rând bisericile reformate, ca cele mai primitoare de înnoiri, le vedem organizându-se conform nouălor principii de drept, sancționate în focul luptelor pentru libertatea și drepturile omului.

Pătruns de curentul acesta, metropolitul Șaguna, care a stat totdeauna la înălțimea spiritului vremii sale, atunci când doria să-și prefacă biserica într-o instituțiune trainică și folositoare supt toate aspectele, trebuia, în mod inevitabil, să intruzeze în constituția ei democratizmul liberal

¹⁾ Cf. Benkő I., Transsylvania II p. 179 *Gelei Katona István*, Canonice ecclesiastice, Maros-Vásárhely, 1842 p. 59.

²⁾ Grama, op. cit. p. 56-61.

³⁾ V. Beitrag zur Geschichte der Kirchl. Union der Rumänen in Siebenbürgen, Hermannstadt, 1882, p. 14.

⁴⁾ V. *Sionul românesc*, 1865, Nr. 1-5.

Șapcă din Celeiu dela 1848, lucrurile după povăta lor eșiau bine. Ba unii din ei, cum a fost marele ierarh Sava Brancovici din Transilvania, a suferit cele mai îngrozitoare chinuri și a murit martirisat de calvini.

Toate virtuțile preoților de altădată să căutam a le întrupe în noi preoți de astăzi, dacă vom ca bisericele noastre să fie frecventate de credincioși și sfaturile ascultate. Și apoi — fie zis între noi — să știm a ne respecta. Respectul se poate căpăta din o purtare frumoasă de a nu eși din gurile noastre decât cuvinte de învățătură, a nu fi laconi și avari, ci virtuți, blânzi ca porumbeii și înțelepți ca șerpii, cum ne învăță sfânta evanghelie. Să nu ne tocmim cu poporul pentru serviciile ce-i facem. E rușinos lucrul acesta pentru onoarea noastră preoțească.

Pe lângă acestea, deși toți căți ne aflăm aici suntem preoți seminariști, și unii chiar și cu cursuri mai mari, totuși m'as putea prinde că mai toate cunoștințele din seminarii la mulți din noi sunt epuizate, și nu știu dacă pe corlata din casă, ca să nu zic în biblioteca noastră, mai păstrăm vre o carte din câte odinioară am învățat prin seminarii.

Observați la toți oamenii de știință, că fiecare în ramura lor își au sute și mii de volume de cărți pe cari le cetesc, le studiază și le consultă în deosebite împrejurări. Și apoi dacă meșteșugarul nu și are unelte lui de lucru, cu ce și poate efectua comanda ce i s'ar da?

Preotul fiind privit ca luminător, urmează dela sine ca fiecare după putere să aibă o frumoasă bibliotecă de lectură, să aibă o casă ca un păhăruș, o curte și o grădină ca un ouib de fericiore, ca păstorii să aibă de unde lua pilde de imitat.

Contactul cu poporul să l avem în așa mod, ca autoritatea noastră morală să primeze și cuvintele preotului să fie mărgăritare cu bun miros și să aibă darul de a vindeca ranele sufletești, cum ne învăță sf. Ioan Hrisostom în omiliile sale.

Afară de acestea, contactul nostru cu autoritățile civile locale, fie ele administrative, financiare, juridice etc., să fie cât se poate de reverențios și numai la extremă nevoie, după cuvântul Domnului care ne învăță: „Dați cele ce sunt ale Căsarului Căsarului și cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu”.

Timpul să ne fie prețios și să nu-l regretăm că a trecut înzadar, ci să facem cum făcea odinioară împăratul-filosof Marcus Aurel, care, de și-l întrebau în fațe mărețe și vrednice de imitat, totuși el în fiecare seară, când era să adoarmă, își rezuma faptele zilei și zicea: „Iată încă o zi trecută din viața mea”.

Să lăsăm plăcerile sgomotoase, să lăsăm contactul nefolositor și înjositor li să ne ferim de tot ce poate să ne murdărească cinstea și haina preoțească. Nu voi să mă las în amănunte; căci ori cât s'ar zice că suntem adunați într-o conferință intimă, totuși am multă teamă că gardul are urechi și orăngul ochi.

Și fiindcă preotul trebuie să fie în fruntea poporului, ca exemplu de imitat sub toate formele, e nevoie a nu fi coada, ci capul societății și a servi lumii ca pildă și model întru toate faptele bune; iar a nu fi piatra scandalului și obiectul de vorbă.

În sufletul meu olocotesc multe idei de reformă a stării de azi, reformă moralizatoare pentru a ajunge de a ne reaseza pe vechile temelii, pe care era pusă biserica și clerul nostru de odinioară.

Să sperăm și mai cu seamă azi, când în fruntea bisericii Dumnezeu ni-a trimis ierarhi mari. Cu excepție avem pe Eminența Sa Înalt Prea Sfințitul Mitropolit Primat D. D. Atanasie Mironescu, cum și cel al Moldovei și Sucevei, D. D. Pimen Georgescu. Ambii sunt eșii din rândurile noastre preoțești și sunt viu în sufletești de dragostea cea nețărmurită de mare ce o au pentru binele bisericii, pentru înflorirea clerului, pentru propășirea științei și pentru îmbunătățirea morală, economică, socială și sanitară a poporului fie dela orașe, fie dela sate.

De acum dar la lucru: Via Domnului e înțelenită. Se cere multă muncă din parte-ne, dacă vom să purtăm cu fală mărețul nume de Apostoli ai neamului și prieteni ai lui Hristos!

Sărbătoarea dela școala de fete.

Sibiu, 30 Iunie n.

Eri, Marți, s'a făcut încheierea solemnă a anului școlar la școala civilă de fete a Asociațiunei, după programul publicat în numărul trecut al ziarului nostru. A fost o zi de sărbătoare pentru școala, care din an în an face progrese tot mai îmbucurătoare, grație hărniciei și zelului corpului profesoral și îngrijirii ce se dă acestei instituțiuni cu misiune înaltă din partea comitetului central al Asociațiunei noastre. Dar a fost totodată zi de sărbătoare și dela erii pentru memoria celui mai mare poet și cugetător al neamului nostru, Mihail Eminescu, dela a cărui moarte prea timpurie tocmai eri, Marți, s'au împlinit 20 de ani. Integral program al încheierii anului la școala civilă de fete din Sibiu a fost consacrat memoriei acestui nemuritor poet român.

Festivitatea s'a ținut în sala mare a Muzeului Asociațiunei, care la orele 11 era deja plină de public ales, din Sibiu și din afară, în preponderanță dame. Comitetul central al Asociațiunii era reprezentat prin venerabilul domn președinte Iosif St. Șulușu, iar guvernul prin inspectorul de școale, dl. Alesandru Munka și doi subinspectorii.

La orele 11 se începe executarea programului. Corul elevelor cântă în două voci doina lui M. Eminescu „Ce te legeni codrule”, sub conducerea tinărului și zelosului dirigent A. Bena. Declamează apoi o elevă poezia „Un înn francez lui Eminescu”, de Lucien Bazin, traducere de St. O. Iosif, și urmează „Cuvântul ocazional” în amintirea lui Eminescu, rostit de dnul profesor Dr. Ioan Boroia.

A vorbit frumos, ca totdeauna, domnul Dr. Ioan Boroia, despre Mihail Eminescu, nu ca poet, ci ca om, care luptă cu năcazurile și mizeriile vieții. Ni la prezentat ca bibliotecar harnic și conștient al universității din Iași, apoi ca revizor școlar, îngrijit de mersul bun al instituției în școalele populare de sub a sa conducere, și în urmă ca gazetar deștept și corect, întâiu la alte jurnale, iar în cei din urmă șase ani la „Timpul”, ziar mare conservator în București. Domnul confe-

rențiar și a încheiat discursul ascultat cu mare interes și încordată atențiune cu o frumoasă apoteoză, adusă genialului poet și cugetător Mihail Eminescu.

S'a executat apoi cealaltă parte din program. O elevă a cântat „Mai am un singur dor” de M. Eminescu, cu acompaniament de pian, făcută de dsoara profesoară Olivia Bardoș, o altă elevă a declamat cu priecere „Glosa” de M. Eminescu, și în urmă a mai cântat corul elevelor în patru voci „Somnoroase păsărele” de M. Eminescu, musică de A. Bena.

Eshauriat fiind programul, domnul protopresbiter, asessor consistorial Nicolau Ivan, încredințat din partea comitetului central al „Asociațiunei” cu conducerea examenelor finale la școala civilă de fete, luând cuvântul constată progresul îmbucurător al școalei, și-l pune la activul corpului didactic, care și împlinește cu multă conștientitate frumoasa misiune. Adresează apoi frumoase cuvinte elevelor, cari nu vor mai cerceța școala aceasta, și le îndeamnă, se valoreze în viața practică cunoștințele câștigate în școală, să și iubească limba și legea, să formeze în cerul lor de cunoștințe reuniuni, să îmbrățișeze literatura română, să și cultiveze mai departe limba, comoara cea mai scumpă a noastră. Mulțamește în urmă profesorilor și profesoarelor pentru munca sevărită spre binele neamului, mulțamește inspectorului reșed de școale pentru participare la această sărbătoare a școalei civile de fete, apoi publicului, și declară anul școlar la școala civilă de fete a Asociațiunei de încheiat.

La orele 12 festivitatea a fost terminată.

Igiena.

Fiind omul nu numai o personalitate individuală, ci totodată și o participantă constitutivă a societății, e lucru firesc, ca suferințele și defectele individuale să ne preocupe deopotrivă pe toți, pentru că din aceste anomalii ale singuraticilor rezultă, mai mult sau mai puțin, vigoarea respective degenerarea societății. Este deci o necesitate principală, ca toți președinții conducători ai unei societăți să aibă în vedere în toate acțiunile lor fie de orice natură, principul: „Sănătatea este temelia fericirii”. Filosofia, știința și arta vieții normale sunt pe larg dezvoltate în cel mai umanitar studiu, în igienă, care ne arată mijloacele de a preveni și combate suferințele truștești și sufletești.

Dar despre faptul, cât de neglijată este această binefăcătoare știință la noi Români, am avut ocaziunea a face multe și triste experiențe.

Oare instrucțiunea igienei în școalele noastre populare este atât de netrebuincioasă, încât să nu se aplice? Nu! pînă tracă au trecut de mult acele timpuri patriarhale, când Românul era „Craiu Codrilor”. Astăzi trăim în statul „tantum quantum ului”, în statul materialismului și egoismului, în care apare miseria în toată splendoarea ei. Și tocmai această miserie a impus și impune desvoltarea și aplicarea igienei.

N'avem decât să examinăm fețele copiilor de școală și ne vom convinge despre lipsa unui traiu igienic la sat. Vom vedea fete pipernicite, palide, slăbănoge,

— de multeori personificarea morții. Ce să mai zic despre mortalitatea cea mare a copiilor, care în multe locuri e ecuaivalentă, sau chiar întrece nașterile? Lucru firesc, ca un organism cu rezistență minimală să fie prada morburilor.

Că n'au mijloace pentru o viață mai igienică? Aceasta este o scusă de cele mai multeori, nebazată pentru că am văzut țărani cu bană stare îngrijindu-se mai mult de dobitocasele lor decât de copiii lor proprii, pe cari îl lăsa în știrea Domnului să vegeteze.

Nezdrăvenia casei, aerul infect din lipsa ventilațiunii, zidurile umede, lipsa de podele, nutrițiunea cu bucate rele mucegăite, apa otrăvită prin amoniacul necurățenilor din fântână, munca prea încordată, traiul lor, neregulat sau desfrănat, pomenile după morți infecțioși etc. etc. toate acestea le întâlnim la tot pasul prin sate. Iar cei chemați ca să i lumineze, ei înșiși n'au nici idee despre cele mai elementare cunoștințe ale igienei, — și acestia sunt intelectualii nostri dela sate.

Oare în câte școli populare române se fac exerciții de gimnastică? Oare câți învățători și preoți se interesează de traiul bun sau rău al țăranilor, dându-le povețele necesare? Ceroceți și vă veți convinge, că ei înșiși sunt lipsiți de cunoștințele igienei, deci cum să lumineze pe alții? A cui e vina? Nu e greu de găcit.

Despre bucătăria populară, ca la toate neamurile culte, nici nu mai vorbesc de geaba, pentru că în toți există convingerea nestrămutată, că asemenea cursuri la noi Români sunt imposibile, din cauză că doamna preoteasă și învățătoarea nu se pot „dimita” ca să povățuiască în Dumineci și sărbători pe țăranțele noastre în ale bucătăriei și în legamărit. Atotum sunt Americanele, Englezele, Francezele, Germanele, Italienele! Cu totul altcum!

La noi, unde e atăta ignoranță și fudulie, nu mai încape spiritul social. Stâlpii educațiunei noastre sunt stâlpi de ceară, pe cari nu te poți baza. Noi avem mai mult numai o cultură superficială, pînă când cea internă — ca 'n palmă. Toate instituțiunile noastre sunt create din interese particulare, în numele poporului — pentru intelectualii. Ce are țăranul român? Două-trei instituțiuni neprijinite de nimenea. Atăta tot. Unde e inițiativa doamnei române? Unde e ministerul carității și al educațiunii?

Viena, 14 Iunie st. n. 1909.

Coriolan „Rujanul”.

Cursul de stupărit din Gădöllő.

— 26 Iunie n.

La cursul de stupărit din Gădöllő, care s'a ținut pentru preoți, în anul acesta din 14—26 Iunie st. n. a fost foarte puțină frecvență. S'au prezentat numai opt preoți și nu 20, căți este satorit să se primească. Cauza: N'au fost concurenți.

Dacă a fost acum atăta desinteresare față de acest curs, aceea se poate zice despre celelalte confesiuni, nu însă despre noi. Români gr. or., toți din arhidieceză, au fost 3, (Alexandru Popa, preot în Lisa, Ioanichie Opresan, preot în Boos și Valeriu Literat, preot în Luța) Români gr. cat. 3

care stăpâna deja întreagă lumea civilizată. Trebuia să și acomodeze organizația sa bisericească deoparte cu exigențele timpului, de altă parte cu trebuințele și împrejurările de viață ale poporului său.

Lipsit cu desăvârșire de o organizație politică și culturală, Șaguna a văzut bine, că singură organizațiune bisericească eră chemată să ofere un oarecare teren de muncă și manifestare publică poporului românesc de supt coroana sf. Ștefan.

Convingerea aceasta, atât de reală și adâncă, îl îndruma, în consecință, să alcătuiască o astfel de constituție bisericească, între grănițele căreia poporul său să și găsească pe lângă mângăierea și mântuirea sufletească, totodată și un ogor de luptă pentru propășirea sa morală și economică, și în chipul acesta pentru păstrarea individualității sale etnice.

Când se nizuia așadar Șaguna, ca prin legislațiunea sa bisericească să asigure existența și înaintarea poporului său, când avea în vedere un ideal atât de înalt și de frumos, putea el să se împiedece de prăvelele moarte, alcătuite pentru alte vremuri?

Dar cu toate argumentările canonicului Grama, măsura în care s'a depărtat Șaguna de litera canonică, nici nu se poate satori, pentru că, de o parte Pravila nu cuprinde dispozițiuni speciale privitoare la sinodalitate, iar de altă parte cele câteva mărturii istorice despre vechile instituțiuni bisericești, prea puțin ne pot lămurii asupra formei și atribuțiunilor lor.

În urmare afirmația unora, că Șaguna și-a organizat biserica de sus pînă jos pe principii curat protestante, ne-

socotind toate canoanele orientale, este pe cât de riscată, pe atât de neîntemeiată.

Și altcum, întreaga serie nesfârșită de discuțiuni și polemice, care s'a încins, după anul 1864, în jurul canonicității constituțiunii noastre bisericești, n'a putut pătă curățenia scopurilor lui Șaguna și n'a putut schimba nici o iotă și nici o cirtă din statutul organic. Dovada cea mai luminoasă despre principiile și punctele de mănecare, de cari s'a slujit Șaguna la ridicarea acestei clădiri mărețe sunt înseși cuvintele sale rostite în fața sinodului din 1864.

— „Ceeace am făcut — zicea Șaguna — să-mi credeți și vă veți convinge, că nu am făcut de capul meu, ci am făcut după cum prescrie biserica. Eu ași fi cel dintâi, care ași fi greșit de tot, când m'ași fi încumentat să pun în elaboratul meu ceva, ce nu ar fi în înțelesul canoanelor și instituțiunilor bisericii noastre.”

Deci, afirmăm din nou, că fără să rupă legăturile dogmatice și canonic cu biserica răsăritului, Șaguna a ferecat numai legi trainice, chemate să facă începutură de rost și avânt în toate manifestările vieții naționale a poporului său.

Iar valoarea și rodul operii sale se poate prețui mai ales astăzi, când factorii, cari au inarticulat constituția noastră bisericească în legile țării ar șterge-o, iar cei, cari au combătut-o, ar subserio o bucurie pe sama lor.

Prin statutul organic soarta bisericii române ortodoxe din Ardeal și Ungaria s'a așezat în mâinile credincioșilor ei, întunerecul și umilința de veacuri s'a resfirat și o nouă perioadă de renaștere și înflorire s'a deschis în viața noastră bisericească și culturală.

¹⁾ Cf. Dr. II. Pușcariu Metropolia Rom. ort. p. 218—221.

Acesta este momentul de căpetenie, care am voit să-l remarcăm, și care ne-a îndemnat să stăruim puțin asupra lui, chiar cu rizicul de-a repeți aceea, ce au spus alții. De încheiere încă un cuvânt.

Statutul organic, care este sfârșitul activității lui Șaguna pe terenul politic, de care ne ocupăm, intrupează nu numai întreg talentul său politic și organizatoric, de adevărat Solon al românilor ortodoxi, ci izvorât din cel mai adânc sentiment de dragoste pentru biserică și neam, el presupune o măsură tot atât de mare de dragoste curată față de binele obștesc atât în inima poporului, cât mai ales în inimile celor încredințați, prin votul poporului, cu ocărmuirea bisericii și a destinelor ei.

Dragostea aceea fără margini pentru întărirea și înălțarea bisericii și zelul pentru bunăstarea credincioșilor ei, care locuia în sufletul lui Șaguna, constituțiunea lui o pretinde dela toți următorii săi în scaun, dela toți sfetnicii și conducătorii bisericii deopotrivă.

Și pînă când va trăi dragostea aceasta, constituția noastră bisericească va aduce roade îmbelșugate.

Iar când sentimentul înalt al datoriei și al înțelegerii pentru binele de obște, când altruismul larg și curat în suferințele mai marilor bisericii se va vesteji, acoperit de bucuria egoizmului josnic, atunci, fără dar deosebit, putem să prorocim, că măreața clădire a lui Șaguna se va clătină din temelii sale și cu o puternică zguduitură se va prăbuși la pământ, îngropând în ruinele sale și viața națională-culturală a poporului nostru.

De ceea ce Dumnezeu să ne păziască!

(Va urma).

deci majoritatea celor s'au prezentat anul acesta la curs au fost Români.

Nu-i vorbă, la noi e și mai de lipsă lucrarea în această direcție, căci parecă tocmai la noi se face mai puțină și mai nerățională stupărie.

Folosesc această ocaziune pentru a da câteva note asupra *fermei de stupărit* dela Gödöllő, în vecinătatea, că vor folosi celor ce vor fi aleși să cerceteze în viitor cursurile de stupărit, ce se țin aici, — la ceea ce eu, din parte mi, îndemn pe fiecare.

Cererile de concurs se înaintază la ministrul de agricultură, prin autoritățile superioare, cel puțin cu o lună înaintea cursului respectiv. Bine ar fi să publice și „Telegraful” concursul, pentru ca să ia cunoștință cât mai mulți despre el. Despre primire este înconștientat concursul prin inspectorul regnicolar de albinărie de dreptul. Cel primit capătă și o adeverință („Igazolvány”) pentru a putea călători pe tren cu prețul de jumătate.

Ferma de stupărit de model (állami méhészeti gazdaság) este spre miazăzi răsărit dela orașul Gödöllő, la depărtare de circa 2 km. Are teritor de 40 jug. cat., dintre care numai parcul — de totă frumetea — cuprinde cam 20 jug. cat. Locul în sine nu este acomodat pentru cultură din cauză, că este tot numai năsip — mai înainte sburător, — acum, după multă muncă, legat; dacă n'ar avea aranjament pentru a putea fi stropit în fiecare sară, n'ar produce nimic.

Pământul fermei este înclinat puțin dela NO către SV. Când te apropii de stupărie, aproape ghidești unde trebuie să o cauți, pentru că fiind bine îngrijită față de împrejurimea destul de amănunțită, îți atrage de departe atențiunea. De cauți mai de aproape, vezi că sunt sămănate tot felul de plante producătoare de nectar: isop, jale, rapiță albă, levandulă etc. etc. Tot pentru florile lor ce conțin miere sunt plantați în parc d'feriți arbori: tei, acății, de mai multe feluri și alte feluri de arbori indigeni și aduși.

N'ai știut poate, că dau miere? Acum presupui după mirosul lor dulce, care-l simți de departe. Ai știut arborele dar nu l-ai cunoscut numele? Privește numai jos la trunchiul lui și vei vedea numirea latinescă și cea ungurească, scrise pe o tăbliță de tinichea.

Pe lângă cărările parcului, așezate frumos în simetrie, vezi tot felul de coșnițe mobile, sunt puse spre a se arăta calitățile, eventual defectele lor și așa să-și poată omul face o noțiune oarecare despre starea de dezvoltare a stupăritului până în prezent. Diferite forme au apoi și stupinele.

Înaintezi bine printre plantațiunile fermei, până când ajungi la pavilioanele în care este așezat personalul ce îngrijește aici, precum și celelalte edificii de lipsă pentru ca ferma să-și poată îndeplini menirea. Director e dl Kiszely Ede, iar prelegător la cursul pentru preoți a fost în anul acesta dl Forgách Lajos, învățătorul ambulant de stupărit al cercului V, cu sediul în Arad, ambii oameni foarte prezențioși.

Cursul a avut dela 8—10 oare teorie, 10—12 praxă în stupărie, 2—3 teorie, 3—6 lucru în atelier. În atelier îți poți pregăti o coșniță mobilă și alte instrumente de stupărit. Întreținerea și salaș foarte bune.

Până la Gödöllő și dela Gödöllő ai favorul de a călători pe tren cu prețul de jumătate, iar celelalte jumătate de preț, ce o ai plătit, ți se restituie aici. Se mai capătă tot în cinste și câteva instrumente de stupărit de prima necesitate.

Bine înțeles, dacă ți se oferă atâtea favoruri — mai ales, că aceste cursuri se țin în vremea, când preoții sunt mai puțin ocupați, — dacă simți, că ai aplicare spre stupărit, faci un păcet neiertat, dacă nu vei merge la Gödöllő ca să-ți câștigi cunoștințe în această ramură, — dacă nu le ai, — ori să ți le amplifici și să-ți faci — dacă le ai, aproape fără jertfă.

Ca de încheiere notez, că deoarece e destul lucru, și orașul Gödöllő nu e prea aproape, nu te pregăti cu prea multe aine bune, că n'ai unde le folosi, ci ai bine ia-ți niște haine tocite, că-ți vor fi de folos în atelier. Și preste tot mergi la stupărie din Gödöllő pregătit pentru muncă, nu pentru paradă.

cățiva reprezentanți din alte oreșe. Consistorul nostru a fost reprezentat de P. C. Sa părintele protosinel și director se minieral Dr. Eusebiu Roșca, iar biserica g. cat. din Sibiu de părintele-protopop Nic. Tegen. Monumentul este așezat în fața intrării principale a asilului terezian întemeiat în 1771 și constă dintr'un bust al marelui împărațese turnat în metal și în mărime naturală dublă. Cheltuielile de 8 mii de cor. împreunate cu ridicarea acestui bust s'au acoperit în mare parte din ofertele foștilor școlari ai institutului și din venitele producțiilor aranjate de elevi în curs de mai mulți ani. Monumentul este o lucrare a sculptorului Constantin Kleber, care locuiește aici.

Secțiunea istorică a „Asociațiunii”, a ținut sedință luni la orele 5 d. a. sub prezidenția domnului Iosif St. Suluțu, președintele „Asociațiunii”. S'au luat următoarele hotărâri: Chestionarul referitor la adunarea datelor pentru compunerea unui dicționar toponomastic (compus de dl T. V. Păcășian) se va supune aprecierii plenului secțiunilor literare ale „Asociațiunii”, convocate pe 1/14 Iulie c. la Sibiu. Broșurile domnului Romul Boilă, avocat, despre dreptul electoral comunal și dreptul de alegere pentru dietă, se recomandă comitetului central al „Asociațiunii” pentru a le procura pe seama bibliotecilor populare ale „Asociațiunii”. Recensent dl T. V. Păcășian. Se ia act, că domnul T. V. Păcășian a compus o broșură despre „Sfântul cel sfânt, primul rege al Ungariei”, menită a fi publicată în „Biblioteca populară” a „Asociațiunii” și că cenzurarea manuscrisului a fost încredințată membrului Vasile Goldiș, deputat dietal.

P. C. Sa dl Dr. Eusebiu R. Roșca, protosinel, dir. semin., drept răscumpărare a felicitărilor de ziua onomastică a dăruit fondului metropolitan pentru „Monumentul Șaguna” 20 coroane.

Scotus Viator, distinsul publicist soțian, care era zilele trecute puțin indispus, a făcut ieri, Marți, vizită Excelenței Sale, Arhiepiscopului și Metropolitului nostru Ioan, în vila metropolitană.

† George I. Lahovari, a încetat Sâmbătă din viață în București, în vârstă de 71 de ani. Defunctul a fost președinte al înaltei curți de compturi, membru de on. al Academiei și secretar general al societății geografice, pentru progresul căreia a depts o stăruitoare și prețioasă muncă.

„Gazeta Transilvaniei”, după încheierea din viață a proprietarului și directorului Dr. Aurel Murășanu, va sta sub conducerea unui comitet compus din mai mulți brașoveni. „Gazeta” are să apară tot în Brașov. S'a manifestat de altfel dorința din partea mai multora, ca foaia să fie mutată din Brașov, și anume la Cluj.

Dela comitat. Comitetul central al comitatului Sibiu e convocat la sedință pe 2 Iulie nou orele 10 dimineața în sala mică a casei comitatense. La ordinea zilei sunt puse reclamațiunile date în contra listelor electorale de pe anul 1910.

Dl Ionel de Mocsonyi, fiul regretatului Eugen, a sosit la Brașov, și a primit a doua zi văduve Elena Murășanu condolențele familiei Mocsonyi pentru pierderea îndurată.

Pentru Eminescu. Societatea de lectură „Andrei Șaguna” din Sibiu a serbat Duminică în 14 Iunie v. amintirea de 20 de ani dela moartea marelui poet. Președintele societății, Dr. I. Lupăș, a înfățișat activitatea multilaterală a acestui apostol al neamului. Vicepreședintele societății a vorbit despre opera sa poetică, înzestrând mai mult asupra pretinsului său pesimism. Societatea a grăbit un serbarea aceasta în vederea examenelor cari au început luni în 15 Iunie v. la semina-riul „Andrei” din Sibiu.

Nu ne mai putem închina sfințelor morminte. Ni se scriu următoarele: Am ajuns și zilele acestea. Societatea de lect. Andrei Șaguna și-a îndeplinit o datorie plăcută față de memoria marelui arhiepiscop și metropol. Andrei, peregrinând și depunând pe sfânta-i mormânt, în semn de recunoștință și pietate, an de an în ziua de 16/29 Iunie, ziua în care se ridică paras- tas pentru odihna sufletului Lui, o nevinovată cunună de flori. În anul acesta parastasul s'a ținut Duminică, în 14/27 Iunie, ca societatea „Andrei Șaguna” să i și poată arăta și în anul acesta recunoștința față de regeneratorul bisericii, fiind

în 16/29 ocupați cu examenele. În anul acesta îndată ce au sosit membrii societății de lect. „Andrei Șaguna” în Reșinar, au fost chemați la primărie, unde li s'a cerut declarația, că se vor reține dela înșirarea faptelor marelui Andrei, prin cari „ideea” de stat ar fi atăcată, căci la dimonștră, — era lipsă și de amenințare — vor fi responsabili de atrocitățile celor 20 de jandarmi, bine înarmați, ce au tăbărit din acest prilej împreună cu un cîșter în Reșinar. Am aflat, că pentru prima oară au pătruns în cripta mormântului acum 2 ani, fără stirea nimănui, apoi în anul trecut din nou, scotoșind după vre-o panglică — horrendum visu. Nu s'a întâmplat nici o atrocitate, doar că aceștia nu au observat buna cuviință în fața procesiunii. Dar oameni buni din Rășinar, păzitori ai sfântului mormânt, de unde au știut aceștia, că paraslasul se va ridica cu 2 zile mai înainte ca de obicei, cât timp societatea s'a pus în conștințare nu mai cu preoții și nu a adus o și la cunoștință organelor de stat cum nici nu era dator să o aducă?! S'a fi între Dvoastre și oameni, pe cari i-ar înspăimânta umbra acestui mormânt?

Biserica rusească în București. În București s'a terminat zilele trecute construirea bisericii rusești din strada Vestei, care a costat frumoasa sumă de jumătate milion de lei. Poartă numele Țarului Nicolae și va fi târnosită în ziua Sfântului Nicolae. Pictura din interiorul bisericii e făcută de un profesor dela academia de desen din Petersburg.

Raportul ligii împotriva duelului s'a publicat de curând. Din ligă fac parte bărbați fruntași, civili și militari. Raportul arată, că s'au întemeiat societăți în contra duelului în Franța, Germania, Spania, Italia, Austria, Ungaria, și că în Spania, preum și în Italia, se vor crea legi însemnate pentru apărarea onoarei fără a se recurge la obiceiul medieval al duelului. În fruntea mișcării antiduelistice stă prințul Don Alfonso de Bourbon.

Apărare sofistică. Învățătorul și publicistul Szabó Imre a fost pus sub acuză pentru vătămarea Maiestății Sale scriind, că „împăratul nu și-a ținut vorba”. Curtea cu jurați din Seghedin l-a achitat fiind de părere că vătămarea adusă de Szabó este adresată persoanei „împăratului”, iar nu a „regelui”. În adevăr: fără comentari!

Defraudări. Mari fraude s'au descoperit pe linia căii ferate Volga în Rusia. Fraudele se practicau de mulți ani și au produs pagube de câteva milioane. S'au plătit sume mari pentru furnituri fictive, funcționarii însărcinați au comandat șine de calitate inferioară, iar diferența de preț o strecurau în buzunarele lor.

Eminescu. În mai multe locuri, în România și la noi, s'au pus la cale în același timp serbări pentru comemorarea poetului, dela a cărui trecere în lumea fericiților s'au împlinit ieri Marți în 16/29 Iunie douăzeci de ani. Mai toate ziarele din capitală i-au consacrat articole de fond, aducând omagii poetului artist, și ziaristului sincer care a sboiciuit multe năravuri politice rele ale țării sale. E fapt îmbucurător, dacă putem constata, că ne deprindem tot mai mult a prețui lucrarea bărbaților noștri de valoare, cel puțin atunci când cu trupul nu mai sunt în mijlocul nostru. La noi, în Sibiu, s'a serbat amintirea lui Eminescu tot ieri, și anume la școala civilă de fete a „Asociațiunii”, care cu ocazia încheerii solemne a anului școlar a dat în sala Muzeului o deplin reușită producțiune, cu programă compusă din șase puncte privitoare la Eminescu: s'a cântat în coruri și solo, cu acompaniament de pian, s'au recitat două poezii, iar dl prof. Dr. I. Borcia a rostit un cuvânt ocazional lucrat cu îngrijire deosebită în amintirea poetului.

Antialcoolistii. În camera franceză esista un grup al deputaților antialcoolisti, al căror președinte de curând ales, Reinach, a ținut o vorbire îndrăznească împotriva alcoolismului. Absintul cum se știe este un fel de beaură națională a francezului. Consumația necumpătată a otrăvii în forma absintului pricinuește de o parte multe rele clienților de diferite soiuri, dar de altă parte și mari câștiguri fabricanților, precum și cărciumarilor de toate categoriile. Stăpânirea a crutat și a favorizat adeseori pe cărciumari; căci oamenii acestia s'au dovedit a fi cei mai buni agenți în luptele electorale. Acești agenți la nevoie ar putea fi chiar primejdioși pentru deputați, cari se ating de interesele lor. Cu toate acestea numitul președinte a făcut propunerea de a se reduce gradul numărului îngrozitor al cărciumelor, firește — în Franța.

Imigrările în America. Guvernul statelor unite a luat dispoziții pentru a îngreuna și mai mult imigrările. Imigranții vor plăti în loc de 4 dolari, dare de cap, de-acum înainte o sumă de 12 dolari. Controla față de imigranți se înăsprește din ce în ce; în săptămâna trecută au fost înapoiși pe un vapor la Fiume din New-york 75 de familii din țara noastră, pentru că inspectorul de imigrație nu li-a permis debarcarea în America.

Cărți și reviste.

Anuarul școlii civile de fete cu internat și drept de publicitate a „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român din Sibiu pe anul școlar 1908/9. Publicat de Dr. Vasile Bologa, director. Cuprinsul: Faust de Goethe, studiu din literatura germană, scris de profesoara institutului, domnișoara Dr. Elionora Lemény, și știri școlare. Din acestea din urmă eștragem următoarele date: Institutul are un director, doi profesori patru profesoare, doi catiheti, doi instructori și șase instructoare, un medic de casă, două guvernante și două bone. În fruntea internatului e directoara. Eleve au fost în anul acesta școlar în clasa I. civilă 13, în clasa II-a 38, în clasa III. 47, în clasa IV. 28, și în cursul complimen-tar 16. În internat au fost adăpostite 107 eleve. Excursiune s'a făcut în anul acesta cu elevele la Avrig, unde au cercetat mormântul marelui dascăl George Lazar.

Curs pentru pantofari și cismari.

La școala de specialitate a pantofarilor din Sibiu, se va ține pentru pantofarii și cismarii din provincie (cu locuința afară de Sibiu) un curs de 3 săptămâni, care se începe la 26 Iulie și se termină la 14 August n. c. Instrucția, care se dă de tot gratuit, ține zilnic dela ora 7—12 a. m. și dela 2—6 după amiază.

Se predau următoarele obiecte: 1. cunoștințe pregătitoare din geometrie și aritmetică, încât acestea se recer la facerea desenurilor de model, 2. studiu asupra piciorului, asupra materialului de lucru și despre luarea măsurii și 3. pur-tarea contabilității industriale.

Hărta pentru desen și hărta grossă (Pappendeckel), hărta de soris și revizite-tele de soris cum și cărțile de lipsă, să pun le dispoziție de către școală în mod gratuit; tot asemenea se pune la dispoziție locuința și pat gratuit. Afară de acestea favoruri, direcțiunea școlii împarte și câteva ajutoare de câte 10—20 cor. între acei frecvenți, cari vor da dovezi de hărnicie și se vor distinge.

La sfârșitul cursului participanții primesc atestate de frecvență.

Toți acei maeștri și calfe, cari doresc să iee parte la curs, să-și înainteze rugăile scrise cu mâna proprie, cel mai târziu până la 15 Iulie n. c. la directorul Schuster Martin în Sibiu, strada Sag Nr. 29.

Atragem și din parte-ne luarea aminte asupra acestui curs.

Sibiu, 26 Iunie n. 1909.

Comitetul „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”.

Victor Tordășianu
președinte.

Stefan Duca
notar.

Posta ultimă.

Situația se agravează.

Comitetul executiv al partidului independist a răspins propunerile pe cari i le-a făcut Lukács László, omul de încredere al Co-roanei, cu privire la rezolvarea crisei. Astăzi a primit Lukács înscris motivele pentru cari propunerile sale nu au putut se fie acceptate, și pleacă cu ele la Viena, pentru a face raport Maiestății Sale despre cele întâmplate. Kossuth și Aponyi au fost pentru acceptarea propunerilor, dar au fost majorizați. Se crede, că are se urmeze o desbinare în partidul independist.

NOTĂȚI.

Desvălirea monumentului ridicat pentru Maria Terezia în Sibiu s'a făcut duminică înainte de amiază, după cum am anunțat. La festivitate a asistat un numeros public, în frunte cu autoritățile civile, militare și bisericești din Sibiu și

